

Liempde.

Den elfden Augustus 1898 bezocht ik deze gemeente. Per rijtuig ried ik van het station te Bommel naar Liempde, vervolgens langs een binnenweg (een kleinweg) naar St. Oedenrode en vervolgens naar Schijndel, waar ik de trein naar den Bosch nam.

Niet ver van de kom der gemeente vond ik de harmonie en een eerewachter; het hoofd der school hield een speech, en in optocht ging het toen naar het gemeentehuis, alwaar ik den burgemeester met den Gemeenteraad vond.

Op mijne audiëntie verschenen de pastoor en de kapeaan, benevens een rustend geestelijke, een broeder van den burgemeester, die tot herstel van gezondheid bij hem aan huis is. —

Byzondere verschenen hadden ze niet.

Het hoofd der school, die de intocht geleid had, kwam nog eens op audiëntie. Zijn schoollocaal was uitstekend, zijn woning minder goed, alhoewel daaraan in de laatste vier jaren f 1700.—verklun. geld was. —

Liempde bezit uitgestrekte broekgronden, massboschen, weterweiden en vooral canadaplantsoenen. —

Niet minder dan 12000 canada's staan langs de weiden enz. —

Ik ging met B. en W. benevens het raadslid van Bommel die gemeente-eigendommen bezichtigen. De broekgronden zijn matig, er groeit nog al heide tusfchen; de massboschen groeien zeer mooi; de weterweiden geven hoog gras; de boeren willen daar echter niet aan; zij hebben liever het hooi van de beemden langs de Dommel. Zij beweren, dat het gras van de weterweiden goed is voor de paarden, maar niet deugt voor het vee. — De canada's groeien prachtig; zij zijn geen van alle ouder dan een jaar of vijftien. De mooiste boomen zijn echter niet ouder dan een jaar of acht; dat is een nieuw soort boomen, dat eerst in later tijd is ingevoerd. —

Knooppappels kent men in Liempde niet; men zoekt jonge takken (takken die recht of gaen, de horizontale takken

Siempde.

hakken degen niet) uit de jonge boomen, plantte die, om ze te laten wortelen, en verplant ze na vier jaren op de plaats waar ze moeten komen; dan zijn het sterke boomen met goede wortels.

Over een jaar of tien hoopte men weer aan de hak te komen en alsdan jaarlijks te kunnen blijven hakken; er was nog geen hoofdelijke omslag te Siempde, maar men vreesde toch, dat men het niet zonder zou kunnen doen, tot het oogenblik, dat men weer inkomsten kellig van opbrengst van boomen.

Ik nam een goeden indruk mede van het bestuur van Siempde, zoowel van den burgemeester, als van diens wethouders en de raadsliden. - Het raadslid van Boebel, de enige burger in den raad (de zes andere raadsliden zijn boeren) maakte op mij een aangename impressie.

Voor een paar jaren heeft de gemeente een subsidie van f 10.000. gegeven aan de kerk, tot den bouw van een toren. Administratie van den ontvanger. Aan collectieve bedragen wordt in het jaarnaal geboekt, de opbrengst van vergunningsrecht, schoolgeld, landpachten, wei-gelden, grasverpachting, verkoop van turf, van boomen, van hakhout. Aan een specifieke boeking van elken post in een gezegeld register van ontvangst was geen sprake.

Administratie der secretarie. De stuk van het register van betelblijfschriften was niet opgesteld. - De inkwar-teringsblijfschriften worden niet geregeld herzien; wanneer ze herzien worden, worden niet alle voorschriften (met name aflondiging der herziening enz.) in acht genomen.

Den 13 Mei 1903 kwam ik weer in Siempde; met een rijtuig uit Lindbergen had ik mij aan het station te Best laten halen; ik bezocht eerst Best; reed dan naar Siempde, en nam daar den trein naar den Bosch.

Op het raadhuis vond ik den zekeren raad; vreedig zijn die kleeren onder elkaar niet; het spant er nog al eens bij verliesingen; ook de wethouder Noyen, die als raadslid herkomen werd,

Siempde.

wiel als wethouder, en werd als raadslid vervangen door Welvaarts. Van de raadsliden waren er 4 in de kam: Welvaarts, Welvaarts, Noyen en Arendons; 1 in Kasteren, nl. Merkse; van den Bijszelaar woont in Krastraat, en van Boebel in Veldersbosch. -

Het huud van Stapela, Kleerenbeek, Veldershuis, en de twee watermolens, nl. die in Boschel en die te Kasteren behoorden aan van de lijde aan de graven de Montigny; later aan het huis Salen-Salm. - Alles was ten slotte gekomen in handen van de familie Bayers - Diepen in Tilburg; die familie verhuist omstreeks 1853 het hof van Stapela aan den ouder Kleer Malie (den vader van den heer, woordigen eigenaar), den malen te Boschel aan van Kleeren, den malen te Kasteren aan Merkse; Kleerenbeek en Veldershuis aan van Boebel; deze laatste verhuist in 1858 Kleerenbeek aan de familie de Middel van Coehoorn. - Veldershuis bleef aan v. Boebel; diens zoon woont daar nu, - het tegenwoordige raadslid.

Men klaagt zeer over den heugen waterstand op den Dommel; als oorzaak daarvan niet men aan a den watermalen te Noord van v. Kleeren; b de nauwe bedding, en de nauwe brug over de Dommel in Boschel, tusschen het huis van den heer van burgemeester Staet (thans bewoond door Dr. Kluck) enerzijds, en de woning van den heer Hoogenboom anderzijds. - Toen de werken, welke aan den Dommel waren uitgevoerd, hadden de in St Oedenrode en Siempde doorens langzame beemden veel in vruchtbaarheid verloren; ze waren zelfs onder zand opschoten, terwijl ze anderdeels des winters open niet meer onder water gingen; met men sprak van een landerij in St Oedenrode, die tevooren f 1200 pacht deed, en nu niet meer voor f 700 verhuurd werd.

De moeilijkheid om armmeeesters te vinden heeft men overwonnen, door de armmeeesters te salariseeren; de regerende armmeeester krijgt nu f 50 per jaar, de twee bijrijden de armmeeesters ieder f 40. - De Kleerenmolens nu alle jaren een rekening opmaken. Het schijnt, dat de administratie, die regeert erg in de war was, nu weer vrij goed in orde is. Regerende armmeeester werd, op voordracht van den Raad, de wethouder Welvaarts.

Een paar voorstellen kwamen de leerplichtheid waren voldaan, de, om het schoolverzuim ophef te doen op houden. -

Hiempde.

Van het beheren van de erfenis, profiteeren 14 jongens; aan meisjes wordt het niet gegeven.

En inventaris, door wijlen Mr. Cram op gemaakt van het oud archief, kon mij niet worden vertoond.

Van de gemeente eigendommen ligt een gedeelte in cultuur op de grond op Boezendonk, d. i. aan den steenuweg op de scheiding van West en Hiempde; die gronden worden op het moment aan de legd tot bosch.

Ik gaf de Meeren des Raad, om alle waterleidingen op kosten van de gemeente te leggen; ik was op 't leeuw, Cram, voort en schijndel; het ging er bij den Raad goed in. —

In 1902-1903 heeft de Ned. B. B. B. D. D. D. spoor een nieuw station gebouwd; ik profiteerde van de gelegenheid, om de woning van den stationschef in ooyenschaem te nemen; deze viel mij zeer mede. —

De raadleden klaagden over het gevaar van sluitboomen van den spoorweg op een kromming van den weg, bij den ~~omgeving~~ kruising van den spoorweg met den weg Hiempde-Bosdel. Ik drukt den burgemeester op het hart, om, in overleg met den burgemeester van Bosdel, stappen bij de betrokken plaatschaprij te doen, en, als dan de klachten geen gehoor werd gegeven, zich ter zake te wenden tot den Minister; men mag in deze niet de put dempen nadat het half verdranken is, m. n. w. nadat er een ongeluk heeft plaats gehad!

Dr. Wöste en Dr. Bloch verzoeken in de behoeft van geneeskundige en verloskundige hulp; Hiempde heeft geen eigen doctor, en behaalt de Bosdelsche doctors op rekening. —

Mit nood gelucht we wordt op kosten van de gemeente gebouwd door een slaager uit Hiempde.

Er zijn veel klompenmakers in Hiempde; op de ontken ~~ver~~winning is er gelukkig ontbrekend. — Men ~~ver~~werkt thans alleen inlandse hout; het Russische hout valt veel slecht, of was te duur in verhouding tot de kwaliteit. —

Er is een coöperatieve roomfabriek, waar de melk van 470 koeien verwerkt wordt; nu de fabriek van deze fabriek naar den bultmijn in Lindhorst wordt genoemd, is de bultmijn in Hiempde zelf opgeheven.

Hiempde is hielant Roomsch; een enkele Protestant in de gemeente.

Hiempde.

Den 5^{den} April 1906 kwam ik weer in Hiempde. Ik was per spoor naar Rosel gegaan om die gemeente te bezoeken; van daar ging ik naar Hiempde, waarna ik langs Lemonde en den Bittelbranschen weg naar den Wasch terug reed.

Voor mijne auroentie had zich slechts de esc. weghouden Welvaarts aangemeld; hij kwam mij nogmaals klaagen, dat hij de kosten van den adverbak en van den landmeter moest betalen, in ralte de ^{toemmalig} moedigheden met den burgemeester over het planten van een beukenheg. Ik sprak in zijn belang en woord tot H. en W. er geloof, dat daarmede de quaestie voor goed, overeenkomstig de wenschen van Welvaarts, zal zijn opgelost. Ik ging eden bij den burgemeester aan huis, om diens oude, 15-jarige makder te beproeven, en ter plaatse de bevestigde heg te zien. — De burgemeester is getrouwd, ~~en heeft~~ met een vrouw uit Oeffelt, en heeft drie kleine kinderen, twee jongens en een meisje. —

Van H. en W. vernam ik, dat de canadai's vooral om in bij het dorp goed graeien; verderop, in het Braek, daen ze het minder goed. De gemeente had voor enkele maanden ~~200~~ 200 canadai's verhuurd; die waren in 1844 gepland; ze brachten gemiddeld bijna f 10. — het stuk op. — Als de boomen jong zijn, blau moeten ze gesnoeid, om goede stammen te vormen, zijn ze een jaar of tien oud, daen moet men het snoeien volaken, omdat anders de groei uit de boomen uit gaat. —

Van H. en W. gerasden, een uitverrijg register aan te leggen omtrent alle gemeente bezittingen en beplantingen, in de toekomst moet dat opvate waarde krijgen. — Als ik weer in Hiempde kom, zal ik er naar vragen, om te zien of men van mijn wensch voldaan heeft.

De inventaris betrekkelijk het oud archief, bevestigd door Mr. Cram, was thans administratief.

Men klaagde er over, dat iedereen in Hiempde klompenmakers baas was; de kleine baren hadden geen geld, om te wachten, tot reizigers de klompen kwamen kopen; zij moesten er selve op uit, om hun product te verkopen; zij verhoedten dan de laagste prijs, en bedriegen daardoor tenens de markt voor de anderen.

Als die kleine baren klompenmakers knechts waren, dan zouden ze het veel beter hebben; maar de bestand schen niet te veranderen; als een knecht trouwt, dan redigt hij zich als

Siempde.

Goos, en hederft de markt voor zich zelve en voor alle anderen.

Den 29 Maart 1909 kwam ik weer in Siempde. Ik ging per spoor naar Boschel, en reed van daar naar Siempde; later keerde ik per rijtuig naar den Bosch terug.

Ik had mij geroopt gezien naar Siempde te gaan, omdat een zekere van de heer - Kaltenbach zich bij den Minister van Binnenlandsche Zaken beklagde had over den burgemeester; en de Minister mij weer geroopt had, of de adreueering tot herbenoeming van den burgemeester afhankelijk was van mijn toegeregt onderzoek ten plaatse.

De klachte liep over twee punten; om mij in te lichten liet ik van de heer - Kaltenbach komen. Ik las dan aan B. en W. alle klachten voor, en kwam van de heer - Kaltenbach het antwoord van B. en W. — Waar B. en W. ontkenden, liet ik de menschen ophalen, die volgers van de heer - Kaltenbach de waarheid konden bevestigen.

I wielbanden onder een brandspuitwagen; deze zaak zou voor ± 20 jr gebeurd zijn; de smid Kroghs zou de wielbanden hebben ~~aan~~ overgenomen van den burgemeester. — Smid Kroghs bekende ten sterkste.

II later met **I** de meeste klachten blijken waar; sommige zijn erg overdreven. —

De ernstigste klachte was **VI**, nl. dat de burgemeester stuurgeld kreeg van carroussel en schommel, en dat gelot niet naar het armbestuur afkreeg; de regerende armmeester verklaarde, dat hij allef over 1000 van den burgemeester fl 20 hand geloftegen; weger nooit. — Van de heer - Kaltenbach maak mij nu bewijzen, dat de burgemeester dat gelot ook van 1000 ontvangten heeft; wanneer hij daarin slaagt, dan bewijst hij daarmee, dat de burgemeester dat gelot ten zijnen bate aangewend heeft.

Van de verklaringen der verschillende gekozen markt ik een klein schriftelijk stuk op, hetwelk ik dooreen liet tekenen.

Ook nu bleek weer, dat de administratie slecht in orde was, en dat de burgemeester aan mij aan..

Siempde.

wijzingen en werken geen gevolg gaf.

In verband met een en ander schreef ik aan den Minister, dat ik voorhands bezwaar maekt maken den burgemeester ter herbenoeming aan te bevelen.

van Boschel, het beherende raadslid, overleed den October 1909

Den 29 Maart 1913 kwam ik weer in Siempde; per auto reed ik van uit Helmond eerst naar St Oedenrode, en vervolgens naar Siempde; te Boschel nam ik den trein naar den Bosch.

Er zijn veel moeilijkheden in de gemeente; vooral de onderwijzers staken de menschen en de raadsliden af tegen B. en W. — Ik ontving twee menschen, Base en van de Heerde, in austeritie; hunne zeer gezocht klachten kwamen een keer te meer, over welke feitelijke men het bestuur lastig valt. — Genoemde Base is een broeder van den wethouder Base; haen ik later genoemden wethouder sprak naar aanleiding van de klachten van zijn broer, kreeg ik bestisch den indruk, dat hij waarlijk sprak, haen hij beweerd, dat zijn broer zich liet afwieven, alleen om B. en W. onaanvaardbaar te zijn.

Er is veel strijd bij de raadsverkiezingen; ook dit jaar zal het er weer warm naar toe gaan.

Burgemeester heeft zich veel moeite gegeven, om alles wat op de gemeentegronden gedaan wordt, uitwaerig te beschrijven en in kaart te brengen; ook de beide wethouders bleven dienaangaande buitengewoon goed op de hoogte. — Van de 130 hl. A. eigendom is thans 70 hl. A. ontginnen; voor de overige 50 hl. A. heeft men een bod, om gedurende 30 jaren te huren tegen fl 20 de hl. A.; men dachten sterk over, om op dat bod in te gaan.

De Klok uit Boschel is aeven dochor.

Brenade wordt in Siempde niet geleiden. — Een landbouwcursus werd nooit gegeven; Men zou zeer gaarne zien, dat er een volkcursus

Liempde.

werd op gericht voor de klompenmakers; geraden, zich deswege het Minister van Landbouw te wenden.

De stoommuelafabriek gaat buitengewoon goed; de melk van 600 koeien wordt daar verwerkt.

In conflict tussen den Raad en B. en W. in zake de begraafing 1913 — de Raad wil niet voldoende ontvangsten vakeren, zoo dat de noodzakelijke uitgaven niet kunnen gedeekt worden — staan G. S. aan de zijde van B. en W.

Het plantrecht van gemeente werd door een brutaal boer geschonden; desz halve boom van de gemeente weg, en haalde ze naar huis. Mr. v. Klugenspath adviseerde om tegen den man te procederen; de Raad durft niet. — Als die man niet vervuld wordt in rechten, zullen wel meermalen het slechte voorbeeld volgen, en zal gemeente daardoor zeer beduidende schade lijden.

Den 29 Juli 1918 bezocht ik per auto Liempde, St. Oedenrode en Bieshout.

De partijrijd in Liempde is helemaal gedaan; de onderwijzers staken hoogerwaard niet meer tegen B. en W. — Eene aannemelijke verklaring van deze gelukkige verandering wist men niet te geven.

Het Raadhuis is verbouwd; er is thans voldoende ruimte voor den dienst. Ook voor den dienst der distributie.

De klompenmakers hebben kopervoordig een rijke kostwinning; daar zijn er minstens honderd. Ook den groten boeren gaat het nog goed; de kleinboeren en keuters beginnen in zorgelijken toestand te verkeren.

De administratie ter secretarie bleef iets beter in orde dan in 1913; toch is het er nog open net en ordelooz behoor.

De geestelijke broeder van den burgemeester werkt nog steeds ter secretarie; hij schijnt epilepticus te zijn en om die reden buiten bediening.

Ook een 20 jarige zoon van den burgemeester was

Liempde.

tijdelijk ter secretarie werkzaam; hij moet in October op zijn dienst.

De mooie boomen achter het Raadhuis — 20 eiken en 10 iepen — zijn gevallen; ze brachten ruim f. 1900. op. Geraden, het vrijkomende terrein niet te verkoopen, hoewel daarop sterken drang wordt geoeffend, maar het weer netjes aan te leggen, en zoodoende het typische dorpsbeeld te bewaren.

Den 8sten Juni 1922 bezocht ik van uit den Bosch de gemeenten Liempde en St. Oedenrode.

Ik begon met den burgemeester een reprimande te geven, dat ik hem bedienend indert van het verslag 1920 omdat dat van 1921 nog niet op het loovernemunt was. In een kleine gemeente als Liempde, waar nota bene een beaaldigd ambtenaar en een volontair ter secretarie zijn, maken de wettelijke voorschriften in acht genomen. Wanneer een jong ambtenaar, als burgemeester van den Bosch is, nu redt op die manier met de voorschriften de hand licht, wat moet dat dan wel worden, als hij ouder wordt!

San maatregelen ter voorziening in den woningnood werd van gemeente wege niets gedaan. — Eene woning werd met vrijes premie gebouwd, terwijl de aanvraag van vrijes premie voor twee woningen nog in behandeling is.

Drie nieuwe Raadsleden; één becaante wegen doofheid; twee werden afgestemd. Een partij-schappen. De beide weghouders kunnen het slijkbaar zeer goed met den burgemeester vinden; haen ik v. d. Bosch mijne reprimande gegeven had, kwam weghouder Basse later zeer sterk voor hem op.

Een klein gedeelte van den gemeentelijken keiweg werd verbreed; de walkeien 12x12, kostende hier het werk f. 5 de l^{de}. voor de landwegen ~~worden~~ ^{krijgen} sintels uit Bosch; f. 8. — per 10 tons waag; de boeren rijden die sintels gratis

Piempde.

op den weg.

Kastelen schijnt erg laag te liggen; bij hooge Don.
melstanden wordt bleek nag al eens waterschade
geleden.

Van de Baerenleerbank werd in 1921 ~~was~~ \pm f61.000
terug gevraagd; minstens datzelfde bedrag werd
gebracht. — In 1922 werden vele voorschotten ge-
vraagd.

Van de levensmiddelen distributie — die uit de gewone
middelen geadministreerd werd — heeft gemeente
ten slotte \pm f1000.— over.

Piempde